

SISSEJUHATUS, ÜLDISED TÄHELEPANEKUD

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
HTM	<p>Tunnustame HAKAt, kelle juhtimisel institutsionaalse akrediteerimise uue mudeli väljatöötamisel on ära tehtud suur töö ja planeeritud tegevused on toimunud kavandatud ajagraafikus. Jagasime saadetud dokumenti Haridus- ja Teadusministeeriumi erinevatele seotud osapooltele ja kolleegide tähelepanekud ja kommentaarid oleme koondanud juuresolevasse faili. Kõrghariduse vaates on kehtiva mudeli standardites toodud aspektide asemel kriteeriumite grupeerimine kolmeks laiemaks valdkonnaks selgem ja arusaadavam nii hindajatele kui ka loodetavasti hindamist läbivale kõrgkoolile. Toetame mudelisse täiendavalt lisatud kõrgkooli enda poolt valitud fookusteemat. Loodame, et edasistes aruteludes leitakse viis, mis võimaldab kõrgkoolil saada tema poolt pakutud fookusteemal toetavat tagasisidet ja leitakse optimaalne tasakaal, kuidas fookusteema ja eelnevad kolm hinnatavat valdkonda lahus hoida. Uue mudeli abil on võimalik anda hinnang sellele, kui edukas on olnud evalveeritud kõrgkool teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi tagamisel ja edendamisel. Oleme nõus, et TAL valdkonna tõendite arutelu ETAGi, HTM ja HAKA vahel on vajalik ja oleme seda lähiajal korraldamas. Võrreldes kehtiva mudeliga omistatakse uues süsteemis teadus- ja arendustegevuse kõrval suurem tähtsus ka täienduskoolituste kvaliteedi hindamisele. Kuigi täiskasvanuhariduse kolleegide arvates on uus mudel üldjoontes piisav, jääb sealt hetkel puudu täienduskoolituste õppekavade kvaliteedi ja hindamise süstemaatilisest katmisest. Kindlasti tuleks hindamiskspertidele selgitada ka Eesti täienduskoolitussüsteemi põhimõtteid. Teeme ettepaneku ka täienduskoolituse teemal lähiajal eraldi arutelu teha. Kutsehariduse kolleegide hinnangul on antud mudel heaks sisendiks kutsehariduse institutsioonide hindamise mudeli väljatöötamisel. Loodame, et kutsehariduse mudeli väljatöötamine liigub sarnaselt kõrgharidusega planeeritud tempos ning 2026. aastal on võimalik ühildada nii rakenduskõrgkoolides toimuv hindamine.</p>	<p>Ettepanekutega nõus: eraldi arutelu täienduskoolituse ja TAL tõendite teemal. Kavandame detsembris.</p>
EMÜ	<p>Tunnustame tööühma põhjaliku ja läbimõeldud töö eest. Tervikuna on uus mudel võrreldes varasemaga loogilisemalt ülesehitatud ja tervikuks seostatud. Sissejuhatav osa avab institutsionaalse akrediteerimise mõisted ja lähtealused ning hindamisvaldkonnad, kvaliteedikriteeriumid ja suunised on üksikasjalikult kirjeldatud.</p>	<p>1) Maaülikooli kommentaare võtame kriteeriumite ja suunistes täiendamisel arvesse nii palju, kui võimalik</p>

	<p>1) Maaülikooli kommentaarid ja ettepanekud koondas kokku kvaliteedijuht Katriin Visnapuu ja need on lisatud IA kavandi faili kirja manuses.</p> <p>2) Lisan täiendavalt, et TAL puhul on küsimus, kuidas eneseanalüüsi sisu ja maht erineb praegusest teadusevalvatsiooni, arvestades kvaliteedikriteeriume ja tõendite loetelu. Loodan, et kavandatud arutelud aitavad TAL osa hindamist täiendavalt mõtestada.</p>	<p>2) TAL tõendite osas on plaanis arutelu HTM-ETAg-HAKA detsembris. Tulemusi jagame ja küsime uuesti tagasisidet jaanuaris. TAL eneseanalüüsis omandavad ehk senisest olulisema rolli kvalitatiivsed näitajad</p>
EMTA	<p>Täname võimaluse eest kaasa rääkida kõrgkoolide institutsionaalse akrediteerimise (IA) uue mudeli väljatöötamisel. Tunnustame töörühma senist tööd ja leiame, et IA uue juhendi väljatöötamise protsess on hästi kavandatud.</p> <p>Nõustume kavandi lähtealuste osas toodud üldiste põhimõtetega. Eriti oluliseks peame järgmisi kavandatud samme:</p> <p>1) Loobumine õppekavade valimipõhisest hindamisest, asendades selle õppekavade sisehindamise tulemuste põhjalikuma käsitlemisega.</p> <p>2) IA ja halduslepingu täitmise hindamise ühisosa suurendamine.</p> <p>3) Ülikoolide vabastamine korduvast teaduse korralisest valdkondlikust evalveerimisest IA positiivse tulemuse jm seatud tingimuste täitmise korral.</p> <p>Keskendumine kolmele suurele hindamisvaldkonnale on loogiline. Neljanda valdkonna täpsema valiku jätmine kõrgkoolile tundub intrigeeriv, kuid vajab siiski täpsemat lahtiseletamist, mis kavandi kohaselt on plaanis lähiajal. Ilmselt poleks hea, kui mõned kõrgkoolid hakkavad IV peatükis esitlema oma edulugusid, teised aga probleemikohti, mille lahendamisel oodatakse ekspertide nõu ja soovitusi.</p>	<p>IV valdkonna täpsem sisustamine on kindlasti vajalik. Oleme seda meelt, et 4. valdkonna valikul peaks kõrgkool lähtuma oma arenguvajadustest. Edulugusid võiks põimida kolme esimese valdkonna koosseisu.</p>
TLU	<p>Võttes arvesse olukorda, kus ülikoolide koormus aasta-aastalt erinevate hindamiste ja auditite läbiviimisel kasvab teeme ettepaneku optimeerida institutsionaalset akrediteerimist selliselt, et hindamise tähelepanu oleks rohkem ülikooli tegevuse väljunditel ja tulemustel. IA eesmärk peaks olema hinnata kõrgkooli võimekust tagada kvaliteetne õppe- ning teadus-, arendus- ja loometegevus ning võimestada kõrgkooli nende arengus ja mõju suurendamisel ühiskonnas laiemalt. Ülikooli hindamise peamine eesmärk ei peaks olema hinnata seda, kuidas ülikool edendab oma tegevustes kvaliteeti, vaid hinnata kui kvaliteetsed on tema põhiprotsessid.</p>	<p>Ootus vajaks täpsustamist, kuna praegu jääb mulje, et hindamine peaks keskenduma protsessi kvaliteedi hindamisele, samas kui alguses on sõnastatud ootus, et hinnata tuleks rohkem ülikooli tegevuste väljundeid ja tulemusi. Lähtume tervikliku kvaliteedijuhtimise põhimõttest, mis vaatleb nii sisendi, väljundi kui protsessi kvaliteeti.</p>

TlnTK	<p>Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolil on dokumendi kohta järgmised kommentaarid: TAL osa on üldiselt mõistlik, eriti kui on võimalik teatud indikaatorite vahel valida arvestades kõrgkooli eripärasid. Positiivne tähelepanek on, et teatud indikaatorite osas on kirjeldatud, mida oodatakse rakenduskõrgkoolidelt ja mida ülikoolidelt. Siiski mõned indikaatorid vajaksid täpsustamist, kellelt neid oodatakse, näiteks top 10% publikatsioonide osakaal, kuhu rakenduskõrgkoolid ei pretendeeri. Soovitaks üle vaadata terminoloogia, et mõisted "ülikool" ja "kõrgkool" oleksid asjakohaselt kasutatud. Juhul kui me ei pea võistlema ülikoolidega, vaid peame saavutama enda seatud eesmärgid ning näitama positiivseid trende teadus- ja arendustegevuse kasvatamisel, on indikaatorid üldiselt mõistlikud.</p>	<p>TAL indikaatorid vaatame detsembris üle, tulem nendega kõrgkoolide juurde tagasi</p>
RKRN	<ol style="list-style-type: none"> 1) RKRN soovib väljendada tunnustust põhjaliku ja läbimõeldud dokumendi eest, mis peegeldab selgelt, et HAKA on arvestanud paljude esitatud ettepanekutega. Uus mudel on kompaktsem, süsteemsem ja loogilisem, mis aitab kõrgkoolidel paremini oma protsesse mõtestada ja arendada, seostades senisest paremini tugiprotsessid ja nende seose põhiprotsessidega ning seetõttu aitab akrediteerimise protsessis selgemalt tervikpilti presenteerida. Avaldame tunnustust suure töö ja pühendumuse eest ning täname antud panuse eest. 2) Oluline on selgelt välja tuua, kas CIPO mudeli või selletaolise raamistikuga vastavuse tõestamine on institutsionaalse akrediteerimise raporti koostamisel kohustuslik või soovituslik. Samuti tuleks täpsustada, kas kõrgkoolidel on täielik autonoomia valida oma lähenemisviis või on CIPO mudelile viitamine siiski oluline hindamiskriteerium. Selge juhendamine aitaks vältida tõlgendamise probleeme ja tagada, et kõrgkoolid saaksid keskenduda nendele meetoditele, mis toetavad nende spetsiifilisi eesmärgid ja kvaliteedikultuuri 3) Kvaliteedi hindamine eeldab selgust, millistele põhimõtetele ja vastutusaladele see tugineb. Praegu on tekstit kirjeldatud, et hinnatakse kokkulepitud standardite, sisemiste ja väliste huvipoolte ootuste ning eesmärkide saavutamist, kuid puudub täpsem määratlus selle kohta, kelle tulemustele keskendutakse (näiteks kas keskendutakse eelkõige kõrgkooli enda tulemustele). Täpsustada tuleks, kuidas kujunevad kõrghariduse kvaliteedi hindamise kriteeriumid, et tagada kõikide kõrgkoolide spetsiifika ja vajadustega arvestamine. Kuidas toimub kriteeriumide loomine ja rakendamine ning millised osapooled on sellesse protsessi kaasatud. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Täname tunnustuse eest 2) CIPO mudel ei ole mingil juhul kohustuslik, selle sissetoomisega püüdsime rõhutada vajadust võtta kriteeriumite väljatöötamisel arvesse nii sisendi, protsessi kui väljundi kvaliteeti, aga ka konteksti. See oli relevantne mudeli arendusprotsessis selleks, et kokku leppida terviklikus lähenemises. Hilisemas hindamises see tähtsus ei oma. 3) Mudel ei keskendu pelgalt (kõrgkooli) tulemustele, arvesse on võetud ka sisendi ja protsessi kvaliteeti. Kriteeriumite kujundamisel on püütud juba praegu arvestada kõrgkoolide erisusi. Kriteeriumite loomisse on kaasatud kõik olulised osapooled. Lisame selle informatsiooni kindlasti hiljem ka seletuskirja. 4) Andmebaaside dubleerimist meil IA mudeliga vältida ilmselt ei õnnestu,

	<p>4) Senised seisukohad on rõhutanud vajadust vältida andmebaaside dubleerimist, kuid see aspekt ei ole raportites piisavalt esile toodud. Kõrgkoolide esitatavad andmed ei peaks EHISE, Haridussilma, ETISE andmebaase dubleerima. Ka riiklikud andmebaasid võiksid olla nii üles ehitatud, et hindaja saab vaadata kõrgkooli profiili</p> <p>5) Täpsustamist vajab mõistete kasutamine. Näiteks mõiste loomeülikool asemel peaks kasutama mõistet loomekõrgkool, jms</p> <p>6) Institutsionaalse akrediteerimise raames saab kõrgkoole võimestada, pakkudes neile autonoomiat oma sihtide seadmisel ja kvaliteedikokkulepete täitmisel. Oluline on tagada asjakohane tugi kokkulepete lahtimõtestamiseks, võimaldada kogemuste jagamist ning kujundada raamistik, mis arvestab iga kõrgkooli eripärade ja arenguvajadustega</p>	<p>kuigi omalt poolt toetame kindlalt just seda lähenemist.</p> <p>5) Arvestame kindlasti.</p> <p>6) Vajadus toe ja üksteiselt õppimise võimaluste loomise järele on põhjendatud. HAKA panustab sellesse oma pädevuste ja võimaluste raames. Loodetavasti tuleb appi ka KVARA.</p>
KUS	<p>Suur aitäh tehtud töö eest ja uue mudeli selguse eest ka! Ühtegi probleemkohta ei näe. Pigem on kolm suurt valdkonda pluss valitud teema selgelt esitatud ja ka kokkuvõtva ja kujundava hindamise vahe selgelt olemas. Eks aeg näitab, kuidas rakenduskõrgkoolide TAL-arvestuse ja evalveerimisega läheb. Praegu saan aru, et see on pigem erandlik.</p>	Täname toetuse eest!
TalTech	<p>1) Üldise seisukohana TalTech toetab 3 hindamisvaldkonnaga uut mudelit, kuhu on varasemad 12 standardit konsolideeritud. Neljas ja vabatahtlik/arenguvaldkond on selgelt sisustamata ning tekitab mitmeid küsitavusi ning määramatust. Komisjonil on keeruline tagada hinnatavate valdkondade ja arenguvaldkonna konsulteerimine lahus hindamisraporti koostamisel tervikuna, sest keeruline on eristada erinevatel hindamisvestlustel saadud arenguvajadusi raporti kontekstis (kas need saadi 3 või 1 hindamisvestlusel). Neljanda valdkonna lisamise asemel oleks oluliselt selgemad ja tõhusamad järgmised meetmed, mida julgeme HAKA-le soovitada integreerida IA protsessi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hindamiskomisjon andes kvaliteedihinnangu kolme hindamisvaldkonna kohta, hindab puudusi/vastavust ja annab ka enda poolt soovitusi ülikooli arenguks. Senine hindamiskomisjoni praktika väärib säilitamist; - Hindamiskomisjoni komplekteerimisel arvestatakse kõrgkooli profiili ning konsulteeritakse ekspertide valimisel komisjoni ülikooliga; - Enne hindamisvisiiti on soovitatav hinnataval kõrgkoolil saada võimalus teha kohtumine komisjoniga (lisaks HAKA poolt korraldatavatele komisjoni 	<p>1) 4. valdkond vajab kindlasti selgemat lahtikirjutust. Komisjonile on see lisatöö ning vajalik on leida kõrgkooli valitud teemal kompetentsed eksperdid. Lahendus on selgem tööjaotus komisjoniliikmete vahel.</p> <p>Täname meetmete loetelu eest, mis käsitleb küll pigem hindamise metoodikat, kuid vastab suures osas ka töörühma seniste arutelude tulemustele. Enamuse neist saame integreerida metoodika ossa.</p>

	<p>informeerimisele, koolitamisele jm) ning tutvustada enda enesehindamisraportit, ülikooli profiili, konteksti jms, et komisjonil oleks parem konteksti tundmine hinnatava ülikooli osas;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Peale kohtvisiiti ja hindamisintervjuusid soovitame planeerida võimalus esimeseks tagasisideks, kus tagasiside võimalus oleks nii hinnataval kõrgkoolil kui hindamiskomisjonil (sellises mahus, kui reeglid seda lubavad); - Peale hindamisotsust, kui tavapäraselt tehakse HAKA-ga kokkuvõttev seminar, kus tutvustatakse hindamistulemusi ja hindamisotsust, kindlasti kaasata ka komisjoni liikmeid, kes selgitavad soovitusi ja probleemteemasid ning hinnangute tagamaid. <p>Sellised tegevused annaksid kvalitatiivset võimestavat tagasisidet hindamiskomisjonilt ning samal ajal aitaks selgelt hoida lahus kvaliteedihindamisega seotud tegevused.</p>	
SKA	<p>1) lk 2 Kvaliteet ja selle hindamine – lõik 2, rida 3: ✓ <i>Järgime kvaliteedi pideva täiustamise mudelit: tegevuste kavandamine – rakendamine – tulemuste hindamine – parendamine (PDCA – nn Demingi ring ja selle erinevad edasiarendused).</i> Täpsustus – kas pideva parendamise all võib kirjeldada tehtud muudatusi?</p> <p>2) lk 6: I Kõrgkooli juhtimine – lõik 3, rida 7: ✓ <i>Sarnaselt kvaliteedijuhtimise ja personaliarendusega käsitleme mudelis ka teisi aspekte – ühiskonna teenimine, finantsid, taristu, kommunikatsioonijuhtimine, rahvusvahelistumine, akadeemiline eetika, kestlikkus – esimese valdkonna all kirjeldame kõrgkooli kui terviku eesmärgi ja kokkuleppeid, planeeritud tegevusi, nende tulemuslikkuse analüüsi ja järeltulemuste arengute kavandamiseks (kui asjakohane).</i> Täpsustus – Kas dokumendis kestlikkuse (hiljem ka jätkusuutlikkuse) all on mõeldud EL kestlikkusaruandluse CSRD direktiivi ja sellest tulenevaid ESRD aruandlusstandardeid, kokkuvõtlikult kogu ESG teemaatika nõudeid?</p> <p>3) lk. 10: I Kõrgkoolide juhtimine – Tõendid, näiteks lõik 4: ✓ <i>sidusrühmade kaasamise põhimõtted ülikoolis ning nende rakendumise näited valitud valdkondadest või üksustest</i></p>	<p>1) Ka muudatused lähevad parenduste alla. Parendus ei tähenda ilmtingimata sama asja paremini tegemist, vaid ka lähenemisviisi muutmist.</p> <p>2) Kogu ESG teemaatika ei ole kõrgkooli kontekstis ilmselt relevantne. Siin peab kõrgkool ise oma spetsiifikast lähtuvalt valikud tegema.</p> <p>3) Parandame läbivalt „kõrgkool“, va juhul, kui ülikooli ja rakenduskõrgkooli eristamine on vajalik.</p> <p>4) Võrdse kohtlemise seadus annab hea raamistiku. Eeldame, et kõrgkool on oma spetsiifikast lähtuvalt kehtestanud võrdse kohtlemise põhimõtted ning neid ka</p>

	<p>Täpsustus – Dokumendi projektis on vahelduvalt ülikool, kõrgkool, asutus. Ettepanek – kasutada dokumendis läbivalt terminit „kõrgkool“.</p> <p>4) lk. 10: I Kõrgkoolide juhtimine – Tõendid, lõik 6: ✓ <i>Võrdsete võimaluste tagamise alused asutuses</i></p> <p>Täpsustus – Kas on mõeldud Võrdse kohtlemise seadusest tulenevaid nõudeid?</p> <p>5) Sisekaitseakadeemia saab kajastada eneseanalüüsiaruandes tegevuste kirjeldamisel ja tõenditena institutsionaalse akrediteerimise tarbeks kogu akadeemia õpet, sisaldades kutseõpet.</p> <p>6) Millal rakendub uus institutsionaalse akrediteerimise raamistik kõigile kõrgkoolidele</p>	<p>rakendab. Ehk siis hinnatakse mitte seaduse täitmist, vaid seda, kas kõrgkool on põhimõtted kokku leppinud ja tagab, et liikmed neid ka järgivad.</p> <p>5) Jaa, see on plaanis</p> <p>6) Uus mudel rakendub kõigile, kes sisenevad IA protsessi alates 2025. aastast. Esimesena siseneb SKA 😊</p>
--	---	---

IA EESMÄRK

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
TLU	<p>Praegune sõnastus: Institutsionaalne akrediteerimine on välishindamine, mille käigus hinnatakse kõrgkooli võimekust tagada ja edendada kõrgkooli õppe- ning teadus-, arendus- ja loometegevuse kvaliteeti, sealhulgas juhtimise, töökorralduse, õppe- ning teadus-, arendus- ja loometegevuse ning õppe-, teadus- ja arendus- ja loometegevuse keskkonna vastavust õigusaktidele, kõrgkooli eesmärkidele ja rahvusvahelistele kokkulepetele. Leiame, et juba määratluses peaks rohkem keskenduma ülikooli põhiprotsessidele ja nende väljunditele mitte kvaliteedihindamisele endale.</p> <p>Ettepanek sõnastuseks: Institutsionaalne akrediteerimine on välishindamine, mille käigus hinnatakse kõrgkooli võimekust tagada kvaliteetne kõrgkooli õppe- ning teadus-, arendus- ja loometegevus. Hindamise käigus tuvastatakse juhtimise, töökorralduse, õppe- ning teadus- ja arendustegevuse ning õppe-, teadus- ja arendus- ja loometegevuse keskkonna vastavust õigusaktidele, kõrgkooli eesmärkidele ja rahvusvahelistele kokkulepetele.</p>	<p>Juhime tähelepanu, et välja toodud sõnastus ei ole mitte IA eesmärk, vaid IA määratlus kõrgharidusseaduse muutmise eelnõus (TAIKSi muudatustega seoses). Selle muutmiseks tuleks teha ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile. Jääb ka veidi selgusetuks, mille toetudes on väidetud, et praegune sõnastus keskendub pigem kvaliteedihindamisele endale.</p>
TÜ	<p>1) Eelmises tagasisideringis küsiti, kuidas peaks sõnastama IA eesmärgi. Toona tekitas arusaamatust sõna „võimestamine“ kasutus. Arutelu IA eesmärgi üle on vajalik ja tõstatab veel kord küsimuse, millised on osapoolte ootused. Riigi seisukohast võiks IA anda kindlustunde, et KH asutuse tööprotsessid tagavad nende tegevuse kvaliteedi. Tartu Ülikool peab vajalikuks juhendis pakutud võimalust tõstatada ise hindamisprotsessis küsimusi soovitude saamiseks. Siiski soovime juhtida tähelepanu asjaolule, et mistahes komisjon ei pruugi olla pädev andma soovitusi kõrgkooli tegevuse kõigis aspektides arvestades nende mitmekesisust.</p> <p>Selgituseks võib lisada, et Euroopa interaktiivsele terminibaasile (IATE) toetudes sobib termin „võimestama“ eeskätt sotsiaalvaldkonnas kasutamiseks. Sellega väljendatakse ühiskonna haavatavamatele rühmadele suurema mõjuvõimu andmise vajadust. (https://iate.europa.eu/entry/result/923255/en-en-et). Võimestamiseks suunatakse nendele rühmadele näiteks teavituskampaaniaid, sihtotstarbelisi programme, sh tugiteenuseid ja rahalisi toetusi. Terminibaasis leiduva selgituse järgi ei sobi võimestamine sisuliselt ega formaalselt IA konteksti - kõrgkoolid ei kuulu ühiskonna</p>	<p>1) Esmalt „võimestamise“ termini juurde. Leiame, et Euroopa terminibaas ei ole ilmingimata kõige õigem allikas selle mõiste määratlemisel. Sotsiaalteadustes, sh haridusteadustes on see mõiste kasutusel juba pikemat aega hoopis teises tähenduses, vt näiteks Lawson T. Empowerment in Education: Liberation, Governance or a Distraction? A Review Sellest lähtuvalt oleme „võimestamist“ määratlenud ka IA mudeli visandis: <i>Võimestamine: teise inimese/organisatsiooni/meeskonna/toetamine viisil, mille kaudu</i></p>

	<p>haavatavate rühmade hulka, samuti ei ole hindamisprotsessi järgi kavandatud toetusmeetmeid soovitude rakendamiseks.</p> <p>2) Tartu Ülikool teeb ettepaneku defineerida institutsionaalne akrediteerimine selle eesmärgi kaudu järgnevalt:</p> <p>Institutsionaalne akrediteerimine on kvaliteedihindamine, mille eesmärk on hinnata kõrgkooli võimekust tagada ja edendada kõrgkooli õppe- ning teadus-, arendus- ja loometegevuse kvaliteeti ning selle tulemusena antud soovitude kaudu toetada kõrgkoole nende arengus (või siis anda soovitusi kõrgkooli arengu toetamiseks).</p>	<p><i>realiseerub maksimaalselt selle inimese/meeskonna/organisatsiooni potentsiaal.</i> Mõistame, et siit võib välja lugeda, nagu ilma institutsionaalse akrediteerimiseta see potentsiaal ei realiseeruks. Mõte on siiski pigem selles, et kvaliteedikokkulepete raamistik (kriteeriumid ja suunised) kujundavad keskkonna, mille sees on kõrgkoolil küll vabadus oma valikuid teha, kuid mis samas suunab just nende valikutega tegelema ehk siis loob mõnes mõttes eeldused selleks, et kõrgkoolil endal tekiks vajadus teatud suunas liikuda. See on just see, mida võimestamise all on mõeldud.</p> <p>See muidugi ei tähenda, et peame institutsionaalse akrediteerimise eesmärgi puhul võimestamise mõiste tingimata sisse tooma, kuigi meie hinnangul lisab see eesmärgisõnastusele sisukust juurde.</p> <p>2) Välja pakutud sõnastus viitab sellele, et tugi kõrgkoolidele tuleb läbi soovitude, mida eksperdid annavad. Senine praktika kõneleb aga seda, et peamine lisaväärtus sünnib kõrgkooli enda eneseanalüüsi protsessis, mille aluseks on kokkulepitud kvaliteedikriteeriumid (nn kvaliteedikokkulepete raamistik)</p>
--	---	---

KRITEERIUMID, SUUNISED, TÕENDID

ÜLDISED KOMMENTAARID

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
RKRN	<p>1) Omaniku tagasiside ja kaasatus kvaliteedi hindamise protsessi on oluline. Siinkohal võiks kaaluda omaniku rolli tugevdamist eneseanalüüsis või eraldiseisva lisana. See aitaks tagada kvaliteedi hindamise terviklikkust ning toetada kõrgkooli vastavust omaniku ootustele</p> <p>2) Tööandjatega ja koostööpartneritega sideme tugevdamine tuleks selgemalt välja tuua, eriti rakenduskõrgkoolide puhul. Soovitav on kaasata osapoolte kirjalik tagasiside kõrgkooli poolt koostatavasse eneseanalüüsi. Sellisel juhul ei baseeruks tööandja tagasiside üksnes intervjuudel, vaid tööandjate arvamus omandaks kaalukama rolli ja vastutuse hindamisprotsessi kaasatud olla. See aitaks paremini mõista, kuidas kõrgkool vastab tööturu ootustele ning toetab õppekavade ja õppekorralduse vastavust tööandjate vajadustele</p>	<p>1) Kõikidel kõrgkoolidel teatavasti „omanikku“ ei ole, mistõttu tuleb mõelda, kuidas omaniku teema sisse tuua. See võiks pigem jääda kõrgkooli enda sisustada.</p> <p>2) Võtame selle ettepaneku tööühmas arutada. Kõrgkool saab ise alati lisada ka tööandjate kirjaliku tagasiside, kui seda vajalikuks ja võimalikuks peab. Selle viite saame kirjutada näiteks eneseanalüüsi juhendisse. Kohustuslikuks me seda ilmselt teha ei saa, sest kõrgkoolid on väga erinevad.</p>
TLU	<p>Tunnustame, et hindamiskriteeriumide sõnastamisel on aluseks võetud eelmisel korral kasutatud standardid. Need on piisavalt laiahaardelised ja võimaldavad ülikooli mitmekülgset hinnata.</p> <p>1) Tõendite juures soovime läbivalt teha ettepaneku mitte nõuda ülikoolilt tõendeid asjade kohta, kus kirjeldatakse protsesse, kuidas, millal, kus ja kes midagi on teinud, vaid lähtuda kriteeriumide hindamisel tõenditena tulemustest ja näitajatest, mis võimaldavad hinnata kui kvaliteetselt ülikool suudab oma põhiprotsesse läbi viia. Samuti palume tõendite juures eristada need, mis käivad kriteeriumide kohta ning millised suuniste kohta.</p> <p>2) Kokkuvõttes arvame, et institutsionaalne akrediteerimine on hea võimalus saada tagasisidet oma põhi- ja tugiprotsesside toimimise tulemuslikkusele, kuid oluline on leida tasakaal hindamisele kulutatavate ressursside ning sellest saadava kasu vahel.</p>	<p>1) Üldreegel on see, et kõik tõendid on seotud kriteeriumi täitmisega. Kavas on kokku leppida, millised on kohustuslikud, ning lisada morge „jm tõendid kõrgkooli valikul“, sarnaselt kehtiva juhendiga. Kindlasti ei oota me kõrgkoolilt kirjeldusi selle kohta, kuidas protsessid toimuvad, kuna need on reeglina kirja pandud kõrgkooli dokumentides. Eneseanalüüs peaks keskenduma pigem sellele, kuidas (millele toetudes) protsesse parendatakse.</p> <p>2) Tasakaalu otsimine käib 😊</p>
TlnTK	Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolil on dokumendi kohta järgmised kommentaarid:	

	<p>TAL osa on üldiselt mõistlik, eriti kui on võimalik teatud indikaatorite vahel valida arvestades kõrgkooli eripärasid. Positiivne tähelepanek on, et teatud indikaatorite osas on kirjeldatud, mida oodatakse rakenduskõrgkoolidelt ja mida ülikoolidelt.</p> <p>1) Siiski mõned indikaatorid vajaksid täpsustamist, kellelt neid oodatakse, näiteks top 10% publikatsioonide osakaal, kuhu rakenduskõrgkoolid ei pretendeeri. Soovitaks üle vaadata terminoloogia, et mõisted "ülikool" ja "kõrgkool" oleksid asjakohaselt kasutatud. Juhul kui me ei pea võistlema ülikoolidega, vaid peame saavutama enda seatud eesmärgid ning näitama positiivseid trende teadus- ja arendustegevuse kasvatamisel, on indikaatorid üldiselt mõistlikud.</p>	<p>1) Täname tähelepaneku eest, arvestame. Tõendite osa vajab veel eraldi arutelusid.</p>
TalTech	<p>1) Hindamisvaldkondade tasakaalustatus – lõpptulemusena on hindamisel oluline ette teada, kas kõik hindamisvaldkonnad on võrdse kaalu ja mahuga või erinevate kaaludega. Praeguses IA mudeli versioonis on kolmest valdkonnast õppe-valdkond kõige mahukam (juhuks kui TAL ei ole 6 frascati valdkonnas hinnatava vaid TAL-tegevusena terviklikuna käsitletav);</p> <p>2) Osade kriteeriumite (eriti krit 5) all on rohkem suuniseid kui teiste all. See näitab, et hindamisvaldkonnad ei ole tasakaalus. Soovitame kriteeriumit 5 rohkem struktureerida, mis tagaks ka selle, et teemasid ei korduks nii palju ja midagi olulist ei jääks tähelepanuta (tulemuseks loetavam ja analüütilisem eneseanalüüsi aruanne)</p> <p>3) Oluline otsustuskoht on suuniste ja tõendite kohustuslikkus. Teeme ettepaneku, et kõik suunised ja tõendid võiksid olla soovituslikud, kõrgkool ise valib esitatavad tõendid enda profiilist tulenevalt. Või tuleb selgelt eristada kohustuslikud ja soovituslikud tõendid. Näiteks Vt lk 8: TAL valdkonna tõendite all on käesolevas versioonis toodud välja suures osas evalveerimisel kasutatavad kvantitatiivsed näitajad, mis on kohustuslikud evalveeritud kõrgkoolidele. Ka see vajab täpsustamist, millised tõendusmaterjalid tulevad ETagi ja HTM seirematerjalidest.</p> <p>4) Osade kriteeriumide kohta tõendid puuduvad – dokumendis on punasega lisatud ettepanek taristute kohta käiva tõendi kohta jm soovitusi. Tõendite all tuleks selgelt välja tuua, millised on kohustuslikud ja millised on soovituslikud. Samuti peaks olema selge, kuidas tuleb toimida, kui mingi kriteeriumi-suunise kohta puuduvad tabelis nõutud tõendid</p> <p>5) Kui tõendite all on toodud dokumentide või regulatsioonide nõue, siis peaks olema üldine põhimõte – kas piisab dokumendist või alati tuleb ka näidata selle</p>	<p>1) Hindamisvaldkondade kvantitatiivset tasakaalu ei ole võimalik saavutada. See sõltub muuhulgas vägagi kõrgkooli spetsiifikast. Paratamatu on see, et õppetegevus on objektiivselt võttes kõrgkoolis kõige mahukam, mistõttu on ta ka hindamisvaldkonnana mahukaim. Samas oleme otsustanud, et me õppevaldkonda seekord osadeks ei jaga.</p> <p>2) Kriteeriumite all olevaid suuniseid vaatame kindlasti üle.</p> <p>3) Suunised ei ole kohustuslikud (vt lk 4), tõendite osas lepime protsessi jooksul kokku, millised on kohustuslikud, millised mitte. Hetkel on tegemist loeteluga, kus ükski tõend ei ole kohustuslikuks märgitud. TAL tõendite osas – detsembris toimub HTM-ETAg-HAKA arutelu selles osas, millised tõendid liiguvad institutsionaalse akrediteerimise raamesse ja millised neist on mõistlik teha kohustuslikuks.</p> <p>4) Kriteeriumite kohta on tõendid vast siiski igal pool olemas, küll ei pruugi leida alati näiteid tõendite kohta iga suunise osas.</p>

	<p>toimimist ja rakendatust – see peaks olema kas üldine kohustuslik nõue või eristama millal on mis kohustuslik.</p> <p>6) Väga selgelt tuleb sätestada, kui pika perioodi (nt 5 aastat) kohta andmeid ja dünaamikat esitatakse – mitu aastat tagasiulatuvalt ning seda koostoides tulevikuseire ja sihtide vastu valideerimisega.</p> <p>7) Soovitame üldised põhimõtted sissejuhatava teksti koosseisu viia.</p> <p>8) Kriteeriumide ja suuniste puhul on oluline, et need puudutaksid teemasid, mida ülikool saab mõjutada. Näiteks riigi poliitikaalati ei saa ülikool mõjutada (ja see võib jääda välisekspertidele arusaamatuks). Nt on kriteeriumides viide õiglase ligipääsu tagamine kõrgharidusele – seda peab toetama ka seadusandlus.</p> <p>9) Ettepanek on konkreetse kvaliteedimudeli (a la CIPO) esiletoomine üldosast välja võtta, sest kvaliteedisüsteemide lahendustena protsesside kirjeldamise kaudu pole ainukene võimalus. Kõrgkoolid peaksid saama ise valida, milliste mudelite järgi kvaliteedisüsteeme üles ehitatakse. Erinevas arengufaasis kasutatakse erinevaid mudeleid. Peale protsesside kirjeldamise faasi järgmine faas on võibolla väärtusahela või võimekustemudeli kasutamine, või väärtuspõhine juhtimismudel. CIPO esiletoomine võib tekitada arusaama, et see on kõikidele kohustuslik, mis ei saa olla kohustuslik nõue. Antud juhul CIPO mudeli rakendamine ei ole dokumendis läbiv. Dokumendi alguses on öeldud, et see on vaid üks näide kõrgkooli põhi- ja tugitegevuste kvaliteeditunnuste struktureerimise võimalusest. TAL osast aga selgub, et lähtutakse ainult CIPO mudelist, ehk ka kõrgkoolid peaks selle põhjal oma tegevust ja toimimist üles ehitama. Sõnumid CIPO mudeli osas peaksid olema ühesed ja selged. CIPO-mudeli eraldi väljatoomine oleks piiravaks nõudeks kõrgkoolidele.</p> <p>10) Läbivalt kogu IA uue mudeli puhul tuleb olla selge ja järjekindel – kas hinnatakse ülikooli kui terviku toimimist või kas tehakse mingis kriteeriumis erandeid? Näiteks kas TAL kriteeriumide puhul hinnatakse valdkondade (Frascati) või akadeemiliste üksuste kaupa? Ettepanek on, et hinnatakse ülikooli tervikuna, kindlasti mitte struktuuriüksuste sh akadeemiliste üksuste kaupa</p> <p>11) Institutsionaalne akrediteerimine tähendab institutsiooni kui terviku hindamist. TalTech ei toeta IA mudelis kohustuslikus korras andmete esitamist struktuuriüksuste (näiteks instituudid, teaduskonnad, kolledžid vms). Valdkondlik hindamine ja andmete esitamine tugineb ETAGi poolt esitataval valdkondlikul seirel ja andmetel, mida viiakse läbi paralleelselt. Kasulik on riigi poolt korraldada kõikide kõrgkoolide</p>	<p>Nagu öeldud – tegemist on loeteluga võimalikest tõenditest ning eeldame, et teatud suuniste puhul on kõrgkoolil endal tõendeid, mida käsitleda. Eesmärk ei ole koostada ammendav tõendite loetelu, pigem võtame neid vähemaks ning jätame ainult need, mille osas sünnib kokkulepe kohustuslikkusest.</p> <p>5) Nagu öeldud – regulatsioonide nõuet me pigem väldime. Ja läbivalt on reegel, et hindamine keskendub kokkulepete (regulatsioonide) rakendamisele.</p> <p>6) Periood on tavapäraselt 3-5 aastat, olenevalt kõrgkooli kontekstist, arengufaasist jms.</p> <p>7) Sobib, kuigi need põhimõtted jäävad ilmselt lõplikust mudelist üldse välja ja liiguvad hiljem seletuskirja.</p> <p>8) Leiame siiski, et ka kõrgkoolil oma roll õiglase juurdepääsu tagamisel.</p> <p>9) Nõus, CIPO mudel iseenesest ei ole relevantne, oluline on teadvustada vajadus käsitleda seostatult sisendi, protsessi, väljundi ja ka konteksti kvaliteeti, mis on tavapärane enamikele kvaliteedimudelitele</p> <p>10) Hinnatakse ülikooli kui tervikut, kuid kuna tervik koosneb osadest, siis analüüsi jooksevad sisse ka selle terviku erinevad osad, eelkõige läbi andmete ja nende analüüsi ning analüüsi põhjal tehtud järelduste. Näiteks ei ole mõtet vaadelda TalTechis väljalangevust keskmiselt vaid vähemalt valdkondade või struktuuriüksuste</p>
--	---	---

	<p>lõpetajate kohta olulisi andmeid – näiteks lõpetajate keskmised palgad valdkonniti ja erialati ning lõpetajate töötamine oma erialal nt 10a peale lõpetamist dünaamikas – need on andmed, mida tuleb kokku panna maksuameti ja rahvastikuandmestiku pealt ja koolid ise ei saa seda teha</p> <p>12) Ühiskonna teenimise osa erinevate kriteeriumide all tuleb selgemalt välja tuua, kuna IA uus mudel soovib rõhutada mõju ühiskonnale - ühiskonna teenimine tuleb lahti kirjutada nii õppetegevuse kui TAL ja juhtimise valdkondade all - st elukestev õpe erinevatele sihtrühmadele kogu elukaare jooksul, ettevõtluskoostöö, meediakajastused ja teaduse populariseerimine, avalikkusele suunatud esinemised, eriala- ja kutseliitustes osalemine, otsustuskomisjonides osalemine, kunsti- ja sporditegevus jne kõrgkoolide enda valikul vastavalt oma profiilile ja vastutusvaldkondadele</p> <p>13) Hästi palju enne ja pärast hindamisvaldkondi räägitakse kvaliteedikultuurist, aga kriteeriumites endis ei tule see väga välja. Soovitame kvaliteedikultuuri teemasid, kas kriteeriumites või suunistes rohkem esile tuua. Dokumendi üldosa ootus ja tegelikud kriteeriumid selles osas pole kooskõlas</p> <p>14) Hindamiskomisjoni moodustamisel on väga oluline ülikooli võimalus kaasa rääkida ekspertide profiilide osas, et saada hindamiskomisjoni koosseis vastavaks ülikooli profiiliga ja soovitusi soovitud valdkondades (sõltuvalt kõrgkooli profiilist, nt tehnikaülikool, inseneeria, meditsiin jms);</p> <p>15) Hindamiskomisjoni koosseisu suhe peaks olema selgelt väliseksperptide kasuks suhtega 80/20, sest Eestis üldjuhul ei ole teist sama profiiliga kõrgkooli, võimestamiseks on oluline saada rahvusvahelist peegeldust ja praktikate jagamist, vajalik on tagada sõltumatus;</p> <p>16) Enesehindamisraporti mahupiirang on oluline ja see võiks olla 50-60lk, millele lisatakse vajadusel lisad tõenditega. See tagab raporti suurema analüütilisuse, kvalitatiivse läbikirjutatuse ja parema kompaktsema loetavuse. Lühem võib raport samuti olla. Seejuures võibolla tuleb määratleda ka hindamisvaldkondade proportsioonid;</p> <p>17) Väga oluline on hindamiskriteeriumide selgus – kas hinnatakse 3 valdkonda või kriteeriume ning missugused hinnangud annavad 7 või 3 aastase akrediteeringu ning missugused ei anna üldse akrediteeringut.</p>	<p>lõikes. Vastasel juhul ei ole ka võimalik anda hinnangut ülikooli juhtimisele.</p> <p>11) Osaliselt kattub eelmise vastusega. Hetkel veel ei ole otsustatud, kas IA raames on vajalik eristada TAL puhul Frascati valdkondi või mitte. Eeldame siiski, et kõrgkool ise seirab oma tulemusi struktuuriüksuste lõikes või veelgi detailsemalt. Oluline, et IA kaudu ei tuleks lisaandmete kogumist kohustust, vaid kõrgkool saaks oma arenguseireks kasutatavaid andmeid kasutada ka IA kriteeriumite hindamisel.</p> <p>12) Toetame seda mõtet. Kui on konkreetseid ettepanekuid täiendusteks, siis oleme väga avatud. Hetkel tundub, et ühiskonna teenimine on kõikides valdkondades vähemalt markeeritud, aga kindlasti on võimalik sisukamaks kirjutada.</p> <p>13) Täname tähelepaneku eest, võtame töörühmaga arutada ja täiendame.</p> <p>14) Nõus, jätkame senise praktikaga.</p> <p>15) Töörühm on samale seisukohale jõudnud.</p> <p>16) Mahupiirangu osas veel arutelud käivad, arvestame TalTechi ettepanekut. Hindamisvaldkondade proportsioonid sõltuvad siiski kõrgkooli spetsiifikast, neid me ette ei kirjutaks.</p> <p>17) See on meetodika küsimus, töörühma esmane arutelu toimus, hetkel on veel alternatiivid laual, kuid kahtlemata saab see peatselt selgeks.</p>
--	---	--

<p>SKA</p>	<p>1) lk. 13 II Õppimine ja õpetamine – Tõendid, lõik 4 ja lk. 17 III Teadus-, arendus- ja/ või muu loometegevus (TAL) – 9.3:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>TAL seos õppekavadega – tuua näiteks seos õppekavade arv mingis valdkonnas või akadeemilises struktuuriüksuses, üliõpilaste arv BA ja MA õppekavadel ning konkreetse õppekava spetsiifikaga seotud teadussuunal kõrgetasemeliste publikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta</i> ✓ <i>Teadustööde juhendajatele on loodud võimalused oma juhendamiskuste arendamiseks (sh bakalaureuse- ja magistritasemel)</i> <p>Täpsustus – Kõigil rakenduskõrgkoolidel puuduvad BA õppekavad. Kui rakenduskõrgkoolid peavad lähtuma rakenduskõrghariduse õppekavadest, siis tuleb see dokumendis ka vastavalt märkida, et vältima hilisemaid arusaamatusi.</p> <p>Rakenduskõrgkooli lõpetanutele, kes alustasid õpinguid 2019, omistatakse bakalaureuse kraad kuid see ei muuda õppekava, millel nad õppisid, bakalaureuse õppekavaks.</p>	<p>1) Täname viite eest, kindlasti arvestame.</p>
<p>TÜ</p>	<p>1) Teen ettepaneku lisada hindamisstandarditele eraldi seletuskiri, et mitte koormata suuniseid näidetega, samuti saab seletuskirja lisada ka muu info mida HAKA peab vajalikuks taustainfona esitada</p> <p>2) Akadeemiliste töötajate teema kordub mitmes hindamisvaldkonnas. Üldosa on kajastatud personalijuhtimise alavaldkonnas, kuid õppimise ja õpetamise valdkonnas on eraldi palju juttu õppejõududest ning samuti TAL peatükis akadeemilisest järelkasvust. Ettepanek on kordusi vähendada ning koondada sarnased teemad ühte hindamisvaldkonda. Vajadusel saab lisada eri peatükkide vahele viiteid, aga liigseid kordusi tuleks vältida.</p> <p>3) Võrdne kohtlemine, akadeemiline eetika on killustunud eri valdkondades. Ettepanek lisada üldjuhtimise peatükki. Eri teemaplokkides seda tõendama hakata on keeruline – pigem koondada kokku, teemaplokkides teha viited üldosadele ning vajaduse korral tuua välja eriosa.</p> <p>4) Kvaliteedikriteeriumitesse on läbivalt integreeritud kestlikkuse põhimõtted, kuid suunistes on vähe viiteid, mida konkreetset selle juures hinnatakse või milliseid tõendeid näitena esile tuua.</p> <p>5) Erinevates hindamisvaldkondades soovitakse tõendina kasutada rahuloluküsitluste tulemusi. Samas on TÜ vaatamas üle rahuloluküsitluste skooopi, et hindamiskoormust vähendada ja keskenduda kõige olulisematele teemadele. Kas HARNO-l on ootus, et</p>	<p>1) Seletuskirja kindlasti lisame, aga oleme siiski seda meelt, et kui näited aitavad suuniseid paremini lahti seletada, siis võiksid nad siiski suunistesse jääda. Teine variant on lisada neid näiteks eneseanalüüsi juhendisse.</p> <p>2) Väga hea mõte, püüame seda realiseerida.</p> <p>3) Tundub loogiline, aga tuleb läbi kirjutada, sest varasem töörühma arutelu jõudis järeldusele, et õppetegevuse ja TAL juures tuleks siiski teatavat spetsiifikat käsitleda, nii võrdse kohtlemise kui akadeemilise eetika osas. Arutame.</p> <p>4) Väga õige viide, kestlikkus vajaks ilmselt selgemat lahtikirjutust. Alati on küsimus selles, mil määral me peaksime seda suunistest lahti kirjutama, või pigem tuleks viidata SDG raamistikule või hoopis ESG põhimõtetele.</p>

	<p>ülikoolid laiendaksid rahuloluküsitlustes teemaderingi? Hea oleks koondada info, mida loodetakse rahuloluküsitlusest saada, ühte kohta. Üliõpilasi eraldi ei peaks kohustama enda tagasisideküsitlust tegema, eriti sellist, mis toimub vaid üks kord vahetult IA jaoks. Ilma trendideta pole küsitlusandmetel suurt väärtust</p> <p>6) Suunised ja tõendite loetelu sisaldavad viiteid eri põhimõtetele, strateegiatele, kokkulepetele (nt kestlikkuse, võrdse kohtlemise, sidusrühmade kaasamise, töötajate motiveerimise jm alal). Kas eelduslikult peaks kõrgkoolil olema kõigi nimetatute jaoks formuleeritud dokumendid? Kuidas saaks veel tõendada põhimõtete ja strateegiate olemasolu ja rakendamist kogu organisatsioonis</p> <p>7) Eraldi teadusstrateegia olemasolu ei peaks olema IA nõue (ega ka mingi muu spetsiifiline strateegia). TÜ senine prioriteet teaduses on kõrge kvaliteet, mitte valdkondlikud prioriteedid. Teaduses ei tohi luua erinevaid kvaliteedisüsteeme ülikoolidele ja rakenduskõrgkoolidele.</p> <p>8) Kas paremas tulbas toodud mõõdikud on näidisloetelu, millest kõrgkool võib valida endale sobivad/ asjakohased, või on see n-ö minimaalne kohustuslik loend, st hindamisel vaadatakse kõiki juhendis toodud mõõdikuid? Teie saadetud kavandis on joonealuse märkusena lisatud, et "kvantitatiivsete näitajate kategooriasse kuuluvad kohustuslikud tõendid" lepitakse kokku järgmises etapis, aga terviku hindamiseks oleks hea neid korraga käsitleda ning selgelt eristada kohustuslikud ja vabatahtlikud mõõdikud.</p> <p>9) Mõistete selgus. 8.8.1IA sissejuhatuses on kasutatud mõisteid nagu <i>kvaliteedikokkulepe</i> ja <i>kestlik raamistik</i>. "Kvaliteedikultuuri all mõistame jagatud väärtustel ja <i>kvaliteedikokkulepetel</i> põhinevat organisatsioonikultuuri, mis on orienteeritud pidevale kvaliteedi täiustamisele ning mille tagamiseks on kõrgkool kujundanud kestliku raamistiku. Seejuures on oluline, et <i>kvaliteedikokkulepped</i> on sündinud organisatsiooni seest ning need on kogu liikmeskonna poolt omaks võetud." Pole arusaadav, mida tähendab organisatsiooni seest sündinud kvaliteedikokkulepe - kas on eeldus, et see oleks eraldi dokument? Mis on ootused kestlikule raamistikule? Kvaliteedikokkulepete termin (sulgudes kirjeldatud kui kriteeriume ja suuniseid) tuleb uuesti kasutusele kvaliteedihindamise mudeli juures. Kriteeriumid ja suunised pole aga organisatsioonisisesed. Ja siis veelkord:</p>	<p>5) Juhin esmalt tähelepanu, et IA temaatika on HAKA, mitte Harno pädevuses 😊. HAKA- ei ole kindlasti soovi kõrgkoolidele ette öelda, kuidas nad koguvad tagasisidet erinevatelt sihtrühmadelt. Juhul, kui mõne sihtrühma tagasiside ei ole kõrgkooli hinnangul mingis kontekstis vajalik, ses kõrgkoolil on võimekus muudele andmetele toetudes veenduda oma tegevuste asjakohasuses ja tulemuslikkuses, siis see on täiesti aktsepteeritav. Üliõpilaste sisend institutsionaalse akrediteerimise protsessi eneseanalüüsi faasis vajab veel läbi rääkimist. Mitmes Euroopa riigis on seda lähenemist edukalt rakendatud ning üliõpilastel on ka valmisolek olemas. Arutame.</p> <p>6) Dokumendiusku me ei ole, kuid kui suures organisatsioonis on teatud tava järgi käitumine kokku lepitud, siis see kokkulepe on reeglina ka kirja pandud. Dokument ise ei tõenda põhimõtete rakendumist. Kuidas kõrgkool teab, et võrdse kohtlemise põhimõtted on rakendunud? Mida on tehtud selleks, et kogu liikmeskond neid põhimõtteid jagaks? – Need on küsimused, millele on vaja vastuseid leida.</p> <p>7) Väga nõus, et eraldi strateegia ei ole vajalik. Küsimus erinevatest kvaliteedisüsteemidest ülikoolidele ja rakenduskõrgkoolidele jääb veidi arusaamatuks. Kõrgkoolide erinevusega, kontekstiga tuleb alati</p>
--	--	--

	<p>“Kvaliteedikriteeriumid – sisendi, väljundi, protsessi või selle osade omadused, mille alusel on võimalik hinnata, mil määral tegevuste või tulemuste kvaliteet vastab kokkulepetele ...”</p> <p>Kokkuvõttes segane, kas tegemist ühe või mitme kokkuleppega? Mis see täpselt on? Kas see on organisatsiooni sisene või ka väline. Kas kriteerium on ise kokkulepe või selle alusel hinnatakse kokkuleppe kehtivust?</p> <p>8.2. Mis on standardi ja kriteeriumi vahe. Suuniseid võrreldakse/vastandatakse nii ühe kui teisega</p> <p>10) Ressursside ja finantsjuhtimise osa üldiselt sobib. Samas ressursside teema on killustunud eri valdkondade lõikes, võimalusel võiks neid koondada kokku. Ka digitalistu puhul võiks olla üks selge suunis (mitte killustunult). Üle-eelmisel akrediteerimisel oli näiteks digiteemadel parem struktuur</p> <p>11) Üks võimalus teemade struktureerimiseks: (1) põhiprotsessid, teema juhtimine I peatükis ning sellega seotud (2) tulemuslikkus ja mõju vastavalt siis II või III peatükis</p>	<p>arvestada, kuid üldpõhimõtted on alati samad.</p> <p>8) Paremas tulbas on praegu näidisloetelu. Tõendite loetelu saab arendusprotsessi lõpuks olema oluliselt lühem, sisaldades neid tõendeid, mille kohustuslikkuses oleme kokku leppinud, ning viidet muudele tõenditele kõrgkooli enda valikul.</p> <p>9) Täname tähelepanu juhtimast, tunnistame, et sõnakasutus ei ole olnud järjekindel. Kvaliteedikokkuleppe all on mõeldud neid kriteeriume koos suuniste ja tõenditega, mida hetkel kokku lepime. Need on üldised, riigi tasandil sõlmitud kokkulepped, mis kõikide kõrgkooli kontekstis oluliste detailideni ei küündi. Näiteks eeldame, et õppimiskeskse õppimise osas on kõrgkooli sees sõlmitud „kokkulepe“ – ehk siis defineeritud, kuidas antud kõrgkoolis seda mõistetakse ja rakendatakse. Standardi mõistet me uues mudelis ei kasuta. Sisuliselt on „standard“ asendatud „kriteeriumiga“. Sisuline vahe puudub. Nii kriteerium kui standard on kohustuslikud, nendele vastavust tuleb tõendada. Suunised on pea praktika näited, mis ei ole kohustuslikud.</p> <p>10) Vaatame üle ressursside osa, võimalusel koondame. Sama puudutab digitalistut.</p> <p>11) See võimalus vajaks veidi detailsemat lahtikirjutust, hetkel keeruline reageerida.</p>
--	---	---

--	--	--

I KÕRGGKOOLI JUHTIMINE

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
TKTK	<p>1. Strateegiline juhtimine ja kestlik areng Ettepanek muuta tõendite osas: Kõrgkoolil on rahaliste ressursside juhtimise strateegia. – <i>Kommentaar: strateegia olemasolu näitab pikema perioodi kavatsusi.</i></p> <p>2. Personalijuhtimine Ettepanek ühendada tõendite osas: Akadeemilise eetika põhimõtteid ja käitumisreegleid sisaldav dokument ning selles sätestatud põhimõtete rakendamise analüüs Akadeemilise eetika (selle laias tähenduses) rikkumisjuhtumid (liik, arv), lahendused, analüüs ja kavandatud tegevused rikkumiste vältimiseks.</p> <p><i>Kaks lähedase sisuga punkti võiks ühendada ja vältida tuleks liigset detailiseeritust, näiteks liikideks jaotamist.</i> Ettepanek lisada tõendite osas: Punkt, mis käsitleb töötajate motivatsioonipaketi olemust ja mõju (koolitused, töötasupoliitika, hüvisid jm).</p> <p>3. Taristu ja infojuhtimine Ettepanek lisada suuniste osas: Kõrgkooli finantsjuhtimine toetab kõrgkooli terviklikku arengut, ressursside kasutus on läbipaistev ja kululiikide osas proportsionaalne. Ettepanek täiendada tõendite osas: Infojuhtimist ja küberturvalisust reguleeriv dokumentatsioon kõrgkoolis – reeglite olemasolu, nende levitamine ja järgimise analüüs. Liikmeskonna teadlikkuse tõstmine infojuhtimise ja küberturvalisuse osas on süsteemne. Ettepanek loobuda eraldiseisvast punktist tõendite osas: Tõendid teadlikkuse tõstmise initsiatiivide kohta, näiteks turvateavitusprogrammide, e-kirjade või plakatite dokumentatsioon.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Arutame töörühmas, selle tõendi osas on ka teisi ettepanekuid. 2) Tõendite osa vajab nii või teisiti ülevaatamist, aga koondamine tundub mõistlik 3) Finantsjuhtimise ettepaneku lisasime krit 1 alla, kuna finantside juhtimine liikus sinna. Küberturvalisuse tõendite ettepanekud lisatud töörühmale aruteluks.
TalTech	Kommentaariid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või

		mittearvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
HTM	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mittearvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
TÜ	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mittearvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
EMÜ	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mittearvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel

II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
TKTK	<p>4. Õppekavaarendus Ettepanek muuta tõendite osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õppekavade avamise, sulgemise ja sisehindamise süsteemi kirjeldus ja analüüs, sh siht- ja sidusrühmade kaasamine, standardite jm arvestamine. <p>5. Õppetegevus Kommentaar tõendite osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lõpetanute edasiõppimine Eestis ja välismaal – Puudub usaldusväärne info välismaal õppimise kohta ja selle arvestamise põhimõtted. Piisab, kui kirjeldatakse edasiõppimist (koht pole oluline). <p>6. Õppimise ja õpetamise tugisüsteemid Kommentaar tõendite osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eri õppevormides õppijad – Sellel punktil ei ole tähendust, õppevormid sageli lõimuvad. <p>Ettepanek asendada tõendite osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nominaalajaga lõpetamine asendada: Lõpetamise efektiivsus 	<p>Lisatud kriteeriumite, suuniste ja tõendite tabelisse, arutame töörühmas.</p>
EMÜ	<p>Õppetegevuse ja TALi hindamise sidusus on nõrk; õppetegevuse tulemusi hinnatakse mitme kandi pealt, teaduse poolel on põhikaal publitseerimisel. (Õppetegevuse punktis 5 on kirjas: TAL seos õppekavadega – tuua näiteks seos õppekavade arv mingis valdkonnas või akadeemilises struktuuriüksuses, üliõpilaste arv BA ja MA õppekavadel ning konkreetse õppekava spetsiifikaga seotud teadussuunal kõrgetasemeliste publikatsioonide arv akadeemilise töötaja kohta. TAL osas ei räägita seosest õppega sh õppekavadega midagi. Punktis 9 on kirjas: TAL kohustusega akadeemiliste töötajate arv. Kas see arv näitab midagi või peaks küsima, ainekursusi/õppeaineid läbiviivate/vastutavate akadeemiliste töötajate arvu?)</p>	<p>Õppetegevuse ja TAL sidususe teema on tõstatatud mitmetes kommentaarides. Arutame seda töörühmas ja püüame leida lahenduse. Hetkel on seos tõesti nõrgavõitu.</p>

TalTech	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
HTM	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
TÜ	TÜ ettepanekud õppetegevuse valdkonna osas on lisatud eraldi failis Õppimise ja õpetamise peatüki muutmissettepanekud_UT	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel
EMÜ	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli tööühma arutelu tulemusel

III TAL

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
TKTK	<p>7. TAL kavandamine ja kvaliteedi juhtimine Ettepanek täiendada suuniste osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kõrgkool kogub, analüüsib ja kasutab regulaarselt asjakohast teavet, mis peegeldab teadustöö ja arendustegevuste kvaliteeti ja mõjukust. Seda teavet kasutatakse strateegiliste otsuste vastuvõtmisel, prioriteetide seadmisel ja kvaliteedi arendamisel, võttes muuhulgas arvesse ka akadeemiliste töötajate, üliõpilaste ja koostööpartnerite tagasisidet. Kõrgkool hindab eesmärkide täitmist ning lähtub hindamise tulemustest arendustegevuste planeerimisel. <p>8. TAL tulemuslikkus ja mõju ühiskonnas Ettepanek täiendada tõendite osas:</p>	<p>Täiendav suunis tabelisse lisatud, arutame tööühmas.</p> <p>Tõendite osas – „TAL kohustusega töötaja“ on lisatud. Samas rõhutame veelkord, et tõendid lähevad veelkord ülevaatamisele. TAL valdkonna tõendite teemal on eraldi arutelu HTM-ETAg-HAKA detsembris. Ülikoolide ja evalveeritud</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Eelretsenseeritud teaduspublikatsioonide arv TAL kohustusega töötaja kohta (täistööaja ekvivalent), analüüs ja järeldused. • Ülikoolidel teadusartiklite mõjukus (InCites indikaator Category Normalized Citation Impact). • Loomekõrgkoolidel loometööde avalikke esitlusi vastavas määras ja kvaliteedis, mis on sätestatud kõrgkooli eesmärkides. • Asutuse hinnangul mõjukaimad TAL tulemused, vajadusel lisada kuni 10 olulisemat teaduspublikatsiooni koos viidetega terviktekstidele vm TAL tulemust lähtuvalt kõrgkooli spetsiifikast. 	<p>rakenduskõrgkoolide ning nende rakenduskõrgkoolide osas, mis evalveerimist ei taotle, tuleb kohustuslike indikaatorite osas teatav erisus sisse jätta.</p>
TartuTK	<p>1) On selge, et rakenduskõrgkoolide ja ülikoolide ei saa samadel alustel võrrelda teadustegevuse seisukohalt. Rakenduskõrgkoolidega koostöös oleks vaja kokku leppida seda, et kuidas võiks mõõta nende panust ühiskonda, läbi erinevate teaduse populariseerimise, kogukonna teenimise ja rakendusuuringute läbiviimisega seotud tegevustega. Ei poolda ka seda lähenemist täies ulatuses, mis on mainitud punktis 7.3. kus on öeldud, et: "Kõrgkool edendab TAL tulemuste rakendamist praktilistes lahendustes, innovatsioonis ja ettevõtluses." . Kõik rakenduskõrgkoolid ei ole erasektori suunitlusega ning paljud dokumendid, meetmed ja strateegiad (TAIKS, TAIE, ASTRA) on juba eesmärgiks võtnud TA tegevuses kitsalt erasektori koostööd. Tervishoiu kõrgkooli puhul jääks välja koostöö ministriumite, haiglate, MTÜde, kogukondade ja KOVdega. On tervitatav, et antud dokumendis mainitakse sotsiaalset innovatsiooni, kuigi TAIKSs seda mõistet ei ole.</p> <p>2) Tõendid, mida IAs soovitakse kasutada:</p> <p>*Avalikult kättesaadavate publikatsioonide (Open Access) osakaal; Ei poolda, et Open Access publikatsioonide osakaal oleks üheks tõendiks. Open Access ajakirjadesse on mõnevõrra lihtsam avaldada, kui tavalistesse (mis on aga suurema mõjukusega). Siin hakkab mängima rahakott, kui kõik hakkaksid ainult Open Access ajakirju avaldama siis teadus muutukski äriks ja tulevikus ilma ca 10 000 eurota ei saaks ükski doktorant oma 3 teadusartiklit avaldada ja teisiti tehes oleks asutuse näitaja halval tasemel.</p> <p>3) Punkt 9 TAL tugisüsteem ja järelkasv</p>	<p>1) Teatav erisus jääb kindlasti sisse, samas ei tohi unustada, et kui rakenduskõrgkool on saanud evalveeritud kõrgkooli staatuse, siis peaks hindamine toimuma sarnastel alustel. Üldiselt aga on läbivalt nõutav kõrgkooli konteksti arvestamine. Ka ülikoolide seas on neid kõrgkooli, mis klassikaliste teadusülikoolide kategooriasse ei kuulu. Püüame suuniseid vastavalt disainida. „Praktilised lahendused, innovatsioon ja ettevõtlus“ ei viita meie hinnangul sugugi sellele, et mõeldud on koostööd erasektoriga.</p> <p>2) Open Access ei tähenda automaatselt madalamat teaduslikku taset, kuid autorid peaksid olema tähelepanelikud ajakirja valimisel. Kõrge kvaliteet on agatud usaldusväärsete kirjastuste ja ajakirjade puhul, samas kui eksisteerib kahtlemata ka „artikliveskeid“. Open Access artiklid on oluline osa avatud teaduse (Open Science) kontseptsioonist, mis keskendub teaduslike teadmiste, protsesside ja tulemite kättesaadavuse</p>

	<p>"Kõrgkool tegeleb sihipäraselt akadeemilise järelkasvu tagamisega relevantsetes TAL valdkondades, lähtudes võrdse kohtlemise ning soolise tasakaalu põhimõtetest." Mida tähendab sooline tasakaal praktikas?</p> <p>4) 9.8 ja 9.7 punktid (samasisuline on 7.2) on omavahel vastuolus et ühelt poolt me peame prioritseerima fookusvaldkondi ja samas peame toetama mitmekesisust.</p>	<p>suurendamisele. Open Access publikatsioonid täidavad selles kontseptsioonis olulist rolli, kuna nad edendavad teadustulemuste vaba jagamist. Seega peame oluliseks seda ka oma töendites rõhutada, kuid loomulikult ei ole tegemist määrava indikaatoriga.</p> <p>3) Soolise tasakaalu aspekt on ka töendites praegu küsimärgiga. Arutame seda. Samas – teaduses on see viimastel aastatel selgelt fookuses. Pigem võiksime rääkida võrdsusest ja mitmekesisusest.</p> <p>4) Kommentaar jääb veidi arusaamatuks. Prioriteetide seadmine on kahtlemata oluline. Samas – mitmekesisuse põhimõtte järgimine samuti. Need on siiski täiesti erinevad kategooriad. Ehk teisisõnu – mitmekesisuse põhimõtete on oluline järgida valitud prioriteedi raames.</p>
<p>RKRN</p>	<p>1) Institutsionaalne akrediteerimine on tihedalt seotud teadus- ja arendustegevuse evalveerimisega, kuid see lähenemine ei pruugi täielikult sobituda mitte evalveeritud rakenduskõrgkoolide ega loomekõrgkoolide konteksti. Hindamisel tuleb arvestada rakenduskõrgkoolide, sh loomekõrgkoolide spetsiifiliste vajaduste ja eesmärkidega, tagades, et hindamismudel arvestab nende institutsioonide eripärasid, vajadusi ja tugevusi. Hindamismudel peab arvestama nii evalveeritud kui ka evalveerimata rakenduskõrgkoolide, sh loomekõrgkoolide vajadusi. Näiteks evalveerimata rakenduskõrgkoolide puhul on oluline rõhutada teadustulemuste praktilist rakendatavust, loomekõrgkoolide puhul aga loominguliste saavutuste rolli ja väärtust. Selline lähenemine võimaldaks paremini kajastada erinevate institutsioonide panust haridusse, kultuuri ja ühiskonda. Samuti peaks kõrgkoolile jääma võimalus ka ise</p>	<p>1) Oleme püüdnud TAL kriteeriume sõnastada nii, et need kehtiksid ühtviisi kõikide kõrgkoolide puhul (ülikoolid, evalveeritud rakenduskõrgkoolid ja evalveerimist mitte taotlevad rakenduskõrgkoolid). Meenutuseks, et kohustuslikus on kriteeriumid, suunised on nõ „suunanäitajad“. Võib-olla on lahendus see, kui me toome suunistesse sisse erisused eri tüüpi kõrgkoolidele. Samas jälle ei tahaks ka suunistega ülearu ette kirjutada. Arutame seda</p>

	<p>möödikuid seada. Näiteks mitte evalveeritud rakenduskõrgkoolide puhul on oluline, kuidas teadustulemusi rakendatakse, mitte ainult tsiteeritus.</p> <p>2) Kindlasti tuleks arvesse võtta rakenduskõrgkoolide spetsiifilist profiili haridusmaastikul, mis eristab neid avalik-õiguslikest ülikoolidest. Rakenduskõrgkoolide eesmärk ja ülesanded keskenduvad eelkõige praktilise suunitlusega hariduse pakkumisele ning tihedale seosele tööturuga, mis erineb akadeemilisest ja teadusmahukast lähenemisest ülikoolides. Hindamisprotsessides ja kvaliteedikriteeriumide seadmisel tuleks arvestada nende eripäradega, et vältida ülikoolikeskse hindamismudeli ülekandmist rakenduskõrgkoolidele. Rakenduskõrgkoolide unikaalne roll haridus- ja tööjõuturu vahelise sidustajana peaks olema selgelt esile toodud ja eristatud. Rakenduskõrgkoolide teadus- ja arendustegevuse eripära võrreldes ülikoolidega on oluline aspekt, mida tuleb kvaliteedi hindamise protsessides arvesse võtta. Rakenduskõrgkoolides ei ole teadus- ja arendustegevus samas mahus ja iseloomus kui ülikoolides, kus teadus ja akadeemiline uurimistöö moodustavad suure osa tegevusest ja kõrgkooli põhiväärtustest. Rakenduskõrgkoolide teadus- ja arendustegevus keskendub pigem praktiliste lahenduste leidmisele, innovatsiooni arendamisele ja koostööle ettevõtete ning tööstussektoritega, et rahuldada ühiskonna ja tööturu vajadusi. Seetõttu peaks rakenduskõrgkoolide teadus- ja arendustegevuse hindamine võtma arvesse nende praktilist suunitlust ja panust kohaliku majanduse arengusse. Hindamisprotsessides ei tohi rakenduskõrgkoolide teadus- ja arendustegevust võrrelda ülikoolide teaduspotsiaaliga, kuna nende eesmärgid ja saavutused on tihti seotud rakendusuuringutega, mis pakuvad otseseid lahendusi kohalike ja valdkonnaspetsiifiliste probleemide lahendamiseks. Rakenduskõrgkoolide teadus- ja arendustegevuse hindamisel tuleks rohkem rõhku panna laiemale ühiskondlikule panusele, teadus- ja arendustegevuse tulemuste rakendatavusele ning uuenduslikkuse ja mõju hindamisele, mitte ainult teaduspublikatsioonide arvule või akadeemilisele tipptasemele.</p>	<p>töörühmas. Kui on konkreetseid ettepanekuid, siis ootame neid teie esindajalt töörühmas.</p> <p>2) Praktiline suunitlus on üha enam juurdumas ka ülikoolides, millede koosseisus muuhulgas tegutsevad rakenduskõrgharidusõpet pakkuvad kolledžid. Vahe rakenduskõrgharidusõppe ja bakalaureuseõppe vahel on samuti hägustumas. Rakenduskõrgkoolide ja ülikoolide lähenemine on toimumas ja TAL osas – teadus- ja arendustegevuse, teaduspõhisus laiemalt (mis ei ole ammu enam vastand „praktilisusele“) on üha enam relevantne rakenduskõrgkoolides. Ka riigi ootus rakenduskõrgkoolidele – taotleda evalveeritud kõrgkooli staatust – toetab seda lähenemist. Samal ajal on teadustöö sidumine praktikaga ka selge ootus ülikoolide suunal. Niisamuti on laiem ühiskondlik panus relevantne ka ülikoolide puhul, kus teaduspublikatsioonide arv ja nende akadeemiline tiptase ei ole sugugi ainsad indikaatorid, mis tõendavad TAL valdkonna kõrget taset.</p>
EMÜ	<p>KRIT 9: Küsimust tekitab siinkohal, kuidas soolise tasakaalu tagamine/sooline valik haakub võrdse kohtlemisega? Kui ülikoolis/mõnes üksuses on akadeemilisi naistöötajaid palju, siis konkursil peaksime valiku tegema teise poole kasuks, et tagada sooline tasakaal? Samas kuidas sellises olukorras siis tagada võrdne kohtlemine?</p>	<p>Üldine lähenemine „soolise asakaalu“ ja „võrdse kohtlemise“ puhul on see, et võrdsel tasemel kandidaatide puhul valitakse see, kes esindab vähemust. Samas on „sooline tasakaal“ muutunud tänapäeval juba üsna</p>

		ambivalentseks mõisteks, mida tasub asendada mõistega „mitmekesisus“.
TalTech	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli töörühma arutelu tulemusel
HTM	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli töörühma arutelu tulemusel
TÜ	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli töörühma arutelu tulemusel
EMÜ	Kommentaarid ja ettepanekud on koondatud faili IA_kommentaaridega_29.11.24	Eraldi tagasisidet kõikide kommentaaride osas hetkel ei anna, arvestamine või mitteamvestamine IA mudeli töörühma arutelu tulemusel

IV FOKUSVALDKOND

ASUTUS	TÄHELEPANEKUD, SOOVITUSED	HAKA
RKRN	Institutsionaalse akrediteerimise neljas valdkond käsitleb kõrgkooli enda valitud fookusteemat, mille osas hindamiskomisjon ei anna hinnangut ega arvesta seda akrediteerimisotsuse tegemisel. Peame oluliseks, et see põhimõte säiliks, võimaldades kõrgkoolil seada endale ambitsioonikamaid väljakutseid ning saada motiveerivat ja toetavat tagasisidet	Kinnitame, et see on meie kavatsus. Fookusvaldkonna valiku ja käsitlemise põhimõtted on osa metoodikast. Vajab kindlasti veel täiendamist.